

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	ix
GİRİŞ.....	1

BÖLÜM 1

TİCARİ ALACAK (KREDİ) SİGORTALARINA HUKUKİ BAKIŞ – BENZER ÜRÜN ŞARTLARI İLE KİYASLAMALI TİCARİ ALACAK SİGORTASI

I. GENEL OLARAK	3
II. TİCARİ ALACAK (KREDİ) SİGORTASI HAKKINDA.....	4
III. BENZER TİCARİ ALACAK (KREDİ) SİGORTALARI İLE MUKAYESE.....	6
1. Genel Olarak	6
2. Sözleşme Hükümleri Yönünden	8
a. Ticari Alacak Sigortası Genel Şartlarındaki Değişikliklerin Kıyaslanması.....	8
b. Eximbank Şartları ile Ticari Alacak Sigorta Genel Şartlarının Kıyaslanması.....	13
IV. TİCARİ ALACAK (KREDİ) SİGORTASININ BENZER ÜRÜNLER İLE KİYASLANMASI.....	20
1. Benzer Sigorta Ürünleri	20
a. Borç Ödeme Sigortası (Payment Protection Insurance)	20
b. Bireysel Kredilerle Bağlantılı Sigortalar	21
c. Kefalet Sigortası (Surety Insurance).....	23
d. Bina Tamamlama Sigortası.....	24
e. Tek Risk Sigortası.....	26
2. Benzer Finansal Ürünler	28
a. Banka Garantisi, Teminat Mektubu (Akreditif).....	28
b. Faktoring.....	30
V. SONUÇ.....	32

BÖLÜM 2	
TİCARİ ALACAK SİGORTALARINDA	
HUKUKİ KONULARIN TESPİTİ, DEĞERLENDİRİLMESİ VE	
BENZER ÜRÜNLERLE KAPSAM KARŞILAŞTIRMASI	
I. GENEL OLARAK	35
II. TİCARİ ALACAK (KREDİ) SİGORTASININ	
ÖZELLİKLERİ.....	37
1. Ticari Alacak Sigortasının Temel Özellikleri	37
2. Ticari Alacak Sigortasının Sağladığı Hizmetler.....	37
3. Ticari Alacak Sigortasının Olumlu Yanları	38
4. Ticari Alacak Sigortasının Olumsuz Yanları	38
III. TİCARİ ALACAK SİGORTASI TÜRLERİ.....	39
1. Teminatı Veren Kurumlar Üzerinden	40
a. Eximbank	40
b. Sigorta Şirketleri	42
c. ORYM	42
2. Teminat Kapsamı Üzerinden.....	46
a. Kapsama Alınan Sigortalı İşletmelere Göre	46
b. Kapsama Alınan Alıcılar Üzerinden	47
c. Teminata Konu Riskler Üzerinden	48
d. Coğrafi Alan Üzerinden	48
3. Sigortanın Yasal Dayanağı Üzerinden	50
a. Eximbank Poliçesi: Devlet Destekli Sigortanın Hukuki Çerçevesi.....	51
b. Özel Sigorta Şirketleri Poliçesi: Devlet Destekli Sigortanın Hukuki Çerçevesi.....	52
c. ORYM Poliçesi: Devlet Destekli Alacak Sigortasında Mevzuat ve İşleyiş	52
4. Sigortanın Sözleşme Hükümleri Üzerinden.....	53
a. İhracat Alacak Sigorta (Eximbank – Sigorta Şirketleri) Poliçelerinde Uluslararası Düzenlemeler.....	53
b. Uygulanacak TTK ve TBK Düzenlemeleri	54
c. Uluslararası Yaptırım Düzenlemeleri	55
IV. TEMİNAT DIŞINDA KALAN HALLER.....	55

V. TİCARİ ALACAK (KREDİ) SİGORTASININ BENZERLERİ İLE KİYASLANMASI	57
a. Garanti (Teminat) (Security).....	57
b. Faktoring ve Forfaiting İşlemleri	58
c. Tek Risk Sigortası.....	60
d. Borç Ödeme Sigortası (Payment Protection Insurance)	62
e. Bireysel Kredilerle Bağlantılı Sigortalar	64
f. Kefalet Sigortası (Surety Insurance).....	66
g. Bina Tamamlama Sigortası (Building Completion Insurance).....	68
VI. TİCARİ ALACAK SİGORTASININ SÜREÇLERİ	69
VII. TİCARİ ALACAK SİGORTASININ İŞLEYİŞİNE DAİR ÖNEMLİ ESASLAR.....	70
1. Süreler	71
2. Risk Değerlendirme - Alıcı Limit Tahsis İşlemi.....	74
3. Gider ve Masraflar	77
a. Alıcının İncelenmesine Dair Giderler (Genel Şartlar md. 24)	77
b. Alacağa İlişkin Müdahale Giderleri (Genel Şartlar md. 24)....	78
c. Yasal Giderlerin Ödenmesi (Genel Şartlar md. 23).....	78
4. Alacak Devrinin Sigortaya Etkisi	79
5. Süreler	79
6. Risk Değerlendirme - Alıcı Limit Tahsis İşlemi.....	81
7. Gider ve Masraflar	84
a. Alıcının İncelenmesine Dair Giderler (Genel Şartlar md. 24)	85
b. Alacağa İlişkin Müdahale Giderleri (Genel Şartlar md. 24)....	86
c. Yasal Giderlerin Ödenmesi (Genel Şartlar md. 23).....	86
8. Alacak Devrinin Sigortaya Etkisi	86
a. Ticari Alacağın Devri	87
b. Tazminat Alacağının Devri (Temlik)	87
VIII. TİCARİ ALACAK SİGORTALARINDA HASAR SÜRECİ.....	87
1. Genel Olarak	87

2. Ödemede Temerrüt Bildirimi ve Müdahale Talebi, Bekleme Süresi.....	89
a. Bildirim ve Müdahale Talebi	89
b. Bekleme Süresi	93
3. Tazminat Talebinde Bulunabilecek Kişiler.....	94
4. Tazminatın Ödenmesi Karşılığında, Alacak Talebinin Sigortacıya Devredilmesi veya Halefiyet Hakkı	95
5. Tazminat Talebinin İncelenmesi	97
6. Alıcının Borcunun Yeniden Yapılandırılmasının Tazminat Hakkına Etkisi.....	98
7. Sigortalı Satıcı ile Alıcı Arasındaki İhtilaflı Alacakların Durumu	99
8. Tazminat Talebi Bakımından Zamanaşımı Süresi	100
IX. TİCARİ ALACAK SİGORTALARINDA TAHSİLAT HİZMETİ VE RÜCU	100
1. Sigortalının Sigortacıya Tahsilat Yetkisi Vermesi ve Tahsilat Hizmeti.....	101
2. Rücu Süreci	103
a. Sigortalının Halefiyeti	104
b. Alıcının Niteliği ve Rücuya Etkisi	104
c. Rücu Masraflarının Paylaşımı.....	105
d. Tahsil Edilen Rücu Tutarlarının Dağılımı	105
e. Yurtiçi ve Yurtdışı Rücu Süreçlerindeki Farklılıklar	106
f. Zamanaşımı ve Prosedürel Dikkatler	106
X. TİCARİ ALACAK SİGORTALARINDA REASÜRANS.....	107
1. Genel Olarak	108
2. İhracat Kredi Kuruluşu (Exim) Açısından	109
3. Özel Sigorta Şirketleri Açısından.....	110
4. ORYM Açısından Durum	112
XI. SONUÇ.....	114

BÖLÜM 3
TİCARİ ALACAK SİGORTASINDA
ÖNE ÇIKAN HUKUKİ SORUN ALANLARI

I. TİCARİ ALACAK SİGORTALARININ TTK HÜKÜMLERİ KARŞISINDAKİ KONUMU VE UYGULANABİLİRLİĞİ.....	118
1. TTK'da Ticari Alacak Sigortasına Dair Açık Bir Düzenleme Yoktur.	118
2. Hukuki Niteliği: “Zarar Sigortası” Kapsamındadır.....	119
3. Genel ve Özel Sözleşme Şartları.....	120
II. HUKUKEN UYUŞMAZLIK YARATAN KAVRAMLAR.....	122
1. Önemli Süreler.....	123
2. Sigorta Teminat Dışında Kalan Haller.....	124
3. Hasar Sürecinin Zaman Akışı: Süreç Diyagramı.....	125
III. BAŞLICA HUKUKİ SORUN ALANLARI	127
1. Sigorta Sözleşmesinin Niteliği ve Taraflar Arasındaki Hukuki İlişki	129
a. Sigorta Sözleşmesindeki Temel Taraflar	129
b. Hukuki Çerçeve ve Uygulama	130
2. Sigorta Poliçesindeki Hükümlerin Yorumu ve Uygulamasından Kaynaklı Sorunlar	131
3. Sigorta Teminatının Başlamasına İlişkin Uyuşmazlıklar.....	132
a. Teminatın Başlangıç Tarihini Belirleyen Unsurlar	133
b. Poliçenin Sona Ermesinin Sonrası İçin Teminatın Devamı (Tail Coverage).....	134
c. Teminatın Başlangıcı ve İleriye Dönük Koruma ile İlgili Uyuşmazlıklar:.....	135
4. Sigortalının Bilgilendirme ve İhbar Yükümlülüğünü İhlal Etmesinden Kaynaklı Sorunlar	135
a. Sigortalının Bilgilendirme ve İhbar Yükümlülüğü	136
b. Eksik veya Yanlış Bilgilendirme	136
c. Sigorta Şirketinin Tazminat Ödeme Yükümlülüğü	137
d. Örnek Durumlar	137
5. Teminat Dışı Hallerin Yorumu	138
6. Borçlunun Ödeme Güçlüğü'nün Varlığına İlişkin Tartışmalar	140

7. Tazminat Miktarının Hesaplanmasına İlişkin Uyuşmazlıklar.....	143
a. Muacceliyetin Tespiti.....	143
b. Bekleme Süresi (Waiting Period)	144
c. Tazminat Tutarı ve Kapsamı.....	144
d. Eksik Sigorta, Muafiyet ve Tenzilatlar	144
e. Tazminat Hesaplama Yöntemleri.....	144
f. Kısmi Ödemeler Nedeniyle Yaşanan Uyuşmazlıklar	145
g. Masraf Kalemlerinin Tazminata Dâhil Edilmesi	145
8. Önceki Risk Bilgilendirmelerinin Doğruluğu	145
9. Sigorta Konusunun Ticari Satış Olup Olmadığına İlişkin Uyuşmazlıklar	147
10. Sigorta Bedelinin Aşılması (Underinsurance).....	150
11. Borçlunun Hukuki Durumu (Konkordato, İflas).....	153
12. Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri ve İhlalden Doğan Sorunlar.....	155
a. Doğru Bilgi Verme Yükümlülüğü	156
b. Riski Ağırlaştırmama Yükümlülüğü.....	157
c. Temerrüt ve Risk Olayı Bildirim Yükümlülüğü	158
d. Alacak Yönetimi ve Tahsilat Girişimi Yükümlülüğü	159
e. Eksik veya Yanıltıcı Bilgilendirme Hali	160
13. Halefiyet ve Rücu Hakkı.....	161
a. Sigortacının Borçluya Karşı Halefiyeti.....	161
b. Rehin ve Teminatların Devri.....	162
c. Sigortalının Tazminat Sonrası Tahsilat Yapması.....	162
d. Rücu Davasında Zamanaşımı	163
IV. DEVLET DESTEKLİ ALACAK SİGORTALARINDA UYUŞMAZLIK ALANLARI	163
V. ULUSLARARASI TİCARETE DAİR ALACAK SİGORTALARINA DAİR ÖZEL SORUNLAR	166
1. Siyasi ve Ülke Riski Teminatları	167
2. Yabancı Hukuka Tabi Borçlular ve Halefiyet Sorunları	168
VI. EXIMBANK İLE TİCARİ SİGORTA POLİÇELERİ ARASINDAKİ ÇAKIŞMALAR	169

BÖLÜM 4

TİCARİ ALACAK SİGORTASINDA UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ

I. ARABULUCULUK/ZORUNLU UZLAŞTIRMA.....	171
1. Arabuluculuğun Hukuki Dayanağı ve Genel Tanım.....	171
2. Ticari Alacak Sigortalarında Arabuluculuk Zorunluluğu	172
3. Usule İlişkin Zorunluluk ve Hukuki Sonuçlar	172
4. Arabuluculuğun Avantajları.....	173
5. Arabuluculuk Sürecinde Uyuşmazlığın Çözilememesi Halinde ..	173
II. DOĞRUDAN YARGI YOLU	174
1. Yetki Klozları ve Hukuki Bağlayıcılığı	174
2. Tarafların Adresleri ve Yetkili Mahkeme İlişkisi	175
3. Uluslararası Sigorta Sözleşmelerinde Yetki Sorunu	176
4. Uyuşmazlık Çözüm Stratejisi Açısından Değerlendirme.....	177

BÖLÜM 5

ÖRNEK SENARYO VE YARGI KARARLARI

I. ÖRNEK SENARYOLAR ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRME	179
II. ÖRNEK YARGI KARARLARI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRME.....	183

E K L E R

EK 1 - Örnek Ticari Alacak Sigortası Poliçesi (Yurt İçi ve Yurt Dışı İşlemler için Uyarlanabilir).....	193
1. POLİÇE BİLGİLERİ	193
2. TEMİNAT KAPSAMI.....	193
A) Teminat Altına Alınan Riskler:.....	193
B) Teminat Hariç Kalan Haller:.....	193
3. MUAFİYET, ORANLAR VE LİMİTLER.....	194
4. SİGORTALI YÜKÜMLÜLÜKLERİ	194
5. TAZMİNAT ÖDEME KOŞULLARI	194
6. ÖZEL KOŞULLAR	194
7. İMZALAR	195

EK 2 - Örnek Risk Bildirim / Teminat Talep Formu (Proposal Form).....	196
EK 3 - Soru Formu	198
EK4 – Örnek Hasar Talep Formu	201
EK5 - Halefiyet Bildirimi Örneği	203
EK 6 - Tahsilat Sürecine Ait Örnek Takip Yazışmaları	204
EK 7- Yurt Dışı Alıcı İçin Risk Değerlendirme Raporu (Sample Credit Report)	206
EK 8 - Yurt İçi Ticari Alacak Sigortası Bilgilendirme Formu (KOBİ'ler için).....	208
EK 9 - Örnek Gizlilik Sözleşmesi	211
EK 10 – Ticari Alacak (Kredi) Sigortası Genel Şartları	214
EK11 – Tek Risk (Politik) Sigortası Genel Şartları.....	236
EK 12 – Devlet Destekli Ticari Alacak Sigortası Sistemine Dair Karar (Karar Sayısı: 7012).....	247
KAYNAKÇA	253